

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen minden nap reggel.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Helyben: Félévre 6.— K. Negyedévre 3.— K.
Vidéken: " 9.— " " 4.50 "

Főszerkesztő:
Dr. VARGA LAJOS.
Felelős szerkesztő:
SZATHMÁRY ZOLTÁN.

Egyes szám ára 4 fillér.
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Arany János-u. 2. sz. Telefon 412.

Nemzetközi bonyodalmak?

Debrecen, július 29.

Az új Törökország megszületésének öröm napjaiból váratlan veszedelmek szele is kisüvit. Az európai nagyhatalmak, amelyek jóformán már szétosztották egymás között a beteg ember országát, a most be állt fordulathoz csikorgó foggal jó képet voltak kénytelenek vágni, mert az alkotmányos török birodalom már nem Csáky szalmája.

Tegnap és ma azután kaptak a nagyhatalmak ürügyet a közbelépésre. Már az éjszaka jött arról hír, hogy az új törökök győzelmi mámorukban meg gondolatlanokba ragadtatják magukat s Szalonikiben távozásra szólították fel az osztrák-magyar és az orosz polgári ügyvivőket, Üszkükben ki kergetéssel fenyegették meg a reformesendőség tisztjeit. Drumajából pedig ki is kergették a francia esendőtisztet.

Ezzel meg van a kész ok a nemzetközi beavatkozásra, amiből elképzelhetetlen komplikációk támadhatnának s a gyönyörű török szabadságharc eredményei vérbe folytak. A hírekre eddig nem jött sem cáfolat, sem megerősítés. Ellenben belgrádi tudósítónktól ma délben olyan táviratot kaptunk, amely veszedelmesen valószínűvé teszi, — hogy az új törökök, akik egészen

biztosan érzik magukat a nyeregben, csakugyan az európai nagyhatalmak katonái ellen támadnak. A telegramm így szól:

Belgrád, jul. 29.

Konstantinápolyból érkezett jelentések szerint a mohamedánok az üszkübi vilajetben lévő Kumanovoban Turitek osztrák-magyar reform esendőtisztet kényszerítették, hogy az egyenruhát vesse le. Ez kénytelen volt a nagyon határozottan fellépő tömeg kívánságának eleget tenni.

Ime: itt az ok a konfliktusra. A szultánnak, vagy a nagyhatalmakkal kell szembe helyezkednie, vagy az új törökökkel. Ezzel a padisa végzetes dilemma elé került s a vértelen forrodalom, amelyet olyan tiszta szimpátiával néztek Európa népei, egyszerre fenyegető bajok forrásává vált. Nagy szerencse lesz, ha a veszedelem a török határon belül marad.

Püspökválasztási mozgalmak.

I.

Biky Károlytól, a szatmári egyházmegye kiváló esperesétől kaptuk a következő sorokat:

Amint közelebb ért, észrevettem hogy a bal keze fel van kötve a nyakába egy kocás kendővel. Vajjon mi érte az öreg tegnap óta? Nem kocsmás ember; se lova, se kocsi; el se vagdalhatták, föl se fordulhatott.

Még csak gyári dologra sem jár. Igaz, hogy nincs is hova. Tudtommal, vagy husz év óta favágással keresi a kenyerét. Sovány kenyér az igaz, meg fekete is, de állandós. Meg lehet mellette elni, különösen így őszben, meg télen... A fűrészzel nem történetet baja. A fejszével? Az is inkább a lábát veszélyezteti.

Amig így szövögettem magamban a gondolatszájakat. Imre bácsi odaért hozzám s köszöntve megállapodott előttem.

— Adjon isten magának is, Imre bácsi!

— Nekem már adott.

— Hogy-hogy?

— „Ehun e’ — intett a nyakában lógó balkezére. — Tönkre van téve a keresztöm... Hogy vesztött vóna mög... ”

— Mi történt vele?

Az öreg megvető tekintetet vetett a kezére, kissé meg is libbent:

— Eltört.

— El?

Julius 14-én eljöttem hazulról, azóta csak most jutott el hozzám harmadik kézből a Debreceni Protestáns Lap azon száma, mely egy bizalmas levelemet közöl s kicsinylő megjegyzésekkel kommentál. Jellemző arra a lelkészre, aki beküldte, jellemző arra a lapra, mely lekötölte. De hát amit irtam abban a bizalmas levélben, azt utolsó betűig nyilvánosan is magaménak vallom. Hogy Dicsőfi József kerületi főjegyzősége alatt nem dobta félre a szatmári aktákat, ama gunyos szavakkal: „keleti vármegye” — hogy gyorsan s jóakarattal intézték el felterjesztett iratainkat — ez igaz, számos tények bizonyítják. Ezzel én nem mondtam azt, hogy a többi egyházmegye nem részesülnek hasonló elbánásban, én csak a magunk dolgáról beszéltem s irtam, én csak ezt a gyors s jóakaratu intézést akarom biztosítani továbbra is a püspöki irodában.

S hogy miért irtam meg azt a levelet? annak oka az volt, hogy figyelmeztettek lelkésztársaim, hogy annyiféle ostromolják a lelkészeket, tanítókat, presbitereket, magán és nyílt levelekkel, hogy a legnagyobb tájékozatlanságban vannak s a tanítók a lelkészek háta mögött zavarják a békeséget, összhangot, egyes presbiterek nagyhangú jelszavakkal igyekeznek a lelkészek ellen pártot szerezni, úgy, hogy az egyházak békesége hosszú időre van veszélyeztetve, eljött az ideje, hogy az egyházmegyei elnökség irányt adjon a lelkészeknek s egyházaknak.

Megirtam azt a levelet, mert kötelességemnek tartom egyházmegyéim belső békeségére felvigyázni, amit kívülről már nagyon is fölzavartak. Hiszen a megboldogult püspök halála előtt hetekkel, hónapokkal már megjelentek a debreceni szükkécskék helyettesítő uri emberek a szatmári egyházmegye területén, azt irván előre egy lelkésztársamnak, hogy hívja meg magához a környékbeli lelkészeket, mert beszélgetni akarnak a püs-

Osztálykodás.

— A „Debreczen” eredeti tárcája. —
Irtá: Péczely József.

A nap verőfényesen sütött, a fák zöld lombjai sötétlen bólogattak, pedig csak napok kérdése volt már a mindent megdermesztő északi szél beköszöntése, a lomha, nehéz köd lecsapódása.

Vasárnap délután volt. Kiálltam az utcájába élvezni, ez évben talán utoljára, a nap melegét, legeltettem szemem az előttem elvonuló tarka képen. Jöttek mentek a fiatalok, a lányok rátartian, a legények kihívó, büszke léptekkel. Ahol keresztelkedett az utjuk, ott megálltak egy-két percre dévajkodni, incselkedni. Itt ott feltűnt egy-egy öreg, aki apró léptekkel igyekezett a rendes kapuelőtti szavalásra, trécselésre.

Az ünnepies hangulatot egy-egy hangos sikoltás, egy-egy nótá magasan felcsapó áriája szakította meg, melyet a kósza szellő felkapott könnyű szárnyaira. A faluvégi kocsmában mulattak.

A zsbongó felől lassan közeledett Tarnonya Molnár Imre, az én konvenciózus favágám. Deresfejú már az öreg, olyan ötvenes lehet, de még jól bírja magát. Imbolygó léptein, előrehajlott testtartásán láttam, hogy valami bánat nyomja a fejét.

— El a... Hét ujjamat le is reperált belőle az orvos.

— Ej, ej... Hogy történt?

— Fenéül.

Az öreg kétfelé törülte csurgóra álló bajuszát s neki támaszkodott oldalvást a deszkakerítésnek.

— Tessék tudni, hogy möghót az apánk.

Öreg vót már nagyon, de azért ahhoz a kis földhöz nagyon ragaszkodott. Nem adta ki. A házat is maga lakta. Esztendőről-esztendőre igérgette, hogy elosztja amicskéje van, de hát zsugori vót szögény. Ugy mondom, ahogy vót. Engöm nem segítőt egész életibe egy garással se. — Pedig hét gyereök rángat a könyéré. — Az Örsinek juttatott hébe-hóba. Most persze nem akar róla tudni. Hát jó.

Imre bácsi közbe-közbe kereszteteket, meg pontokat rajzolgatott kampós botjával a gyalogjáró porondjába; majd meg, mintegy szavainak nyomatékaul oda-oda ütött a földre.

Figyelemmel kísérttem az öreg mozdulatait. Láttam, hogy beszédjében a forduló ponthoz ért. A hangja fátolyozottabb lett, az aszott rögöket meg mind sürűbben kezdé ütögetni.

— Ugy egyeztünk mög, hogy ma osztálykodunk. Kinek mi jut. Elmöntem... Való,

pökválasztásról. S hogy mi történt ott a barátságos fehér asztalnál, azt én nem hozom nyilvánosságra, hanem a nyomok megmaradtak, sikerült a kompakt tanácsbírói kart megbontani, a legjobb barátokat egymással szembeállítani. Sikerült a szatmári egyházmegye példás egyetértését megzavarni, esperest, gondnokot megrágalmazni, meggyanúsítani. Sikerült a lelkész és tanító között fennálló jóbarátságot (mint azt éppen most írja hozzám egy érdemben megaggott lelkészársam) megszüntetni.

Ezekben nagyrésze van a Debreczeni Protestáns Lapnak. Legyen meg neki a herosztrátsi dicsősége!

Hanem ne higgye dr. Ferenczy szerkesztő ur, hogy mi nem tudnánk leközelni leveleit, miket irt halomszámra Szatmárvármegyébe, sőt irtak mások is özönnel. De hát nekem más az izlésem. A napokban tudtják velem, hogy dr. Ferenczy ur egy levele fölött minő hangos jó kedvvel mulattak egy lelkészi parokhián, hogyan akarta a „Hit fegyveré“-t ellene fordítani annak a lelkésznek, aki nem hajlik meg egy-két hangos szóra. Majd ha szükség lesz rá, szemelvényt adunk e levelekből.

Nagyvárad—Püspökfürdő, 1908. évi július 27.

Biky Károly.

II.

Lapunkban közétett egyházak szavazatain felül lapunk zártáig nyert biztos értesülésünk szerint Dicsőfi József-re szavaztak a következő egyházak: Vésztő (4), Nagyhálasz (1), Mándok (1), Thuzsér (1), Dengeleg (1), Botpalád (1), Gyulavári (1), Komoró (1), Beregujfalú (1), Nagybereg (1), Kigyós (1), Barabás (1), Jánd (1), Nagyléta (2), Margitta (1), Szentjobb (1), Páncsova (1) szavazattal.

A politikai szinterről.

(Milyen a választói reform. — A karlócai kongresszus. — Új törvény.)

Ismételt cáfolatok ellenére is egészen bizonyosra veszik politikai körökben, hogy a belügyminisztériumban elkészült már az általános választójog tervezete. A tervezet alapja a pluralitás, még pedig az eddig elterjedt hírekkel szeben valószínűleg három kategóriába osztva, úgy, hogy műveltségi cenzus alapján egy választónak három szavazata is lehet. A reform ellen nemesak a balpárt, hanem az egész néppárt is igen erőteljes akciót kezd.

hogy én is a földre gondoltam. — Bár a ház is mögér háromszáz pongót... de a föld mégis többet nyom. Ami igaz, igaz. De piz is maradt, meg holmi is...

Az öreg kohintett egy-kettőt s aztán megköszörülve a torkát, felesapta a hangját:

— A Senye sógor... essön belé a rossz, mégis belém kötött, hogy én... így, meg, ugy... Hát loptam, vagy csaltam én valaha?

Ez a kérdés hozzám is lett intézve; de nem akartam az öreget félbe szakítani, ne hogy elterelődjek a csapásról, csak a fejemet csóváltam meg. Az öreg kissé elgondolkozott, aztán folytató:

— Ugy a. Még a többi is rám esött. Erre az a kódis verszömöt kapott s elkezdött bözönködni előttem... Meglegyintöttem, előbb csak úgy, kézzel...

— Ej, ej...

— Avval ü se szó, se beszéd, a strófós botjával olyat arányított a fejemre, hogy a kezem feje belezapult... mert hogy avval fogam fel.

— No, — mondám, — nem szép dolog egy atyafió, így csuffá tenni az embert.

— Ez, — intett Imre bácsi nagy önérettel a kezére, — semmi! Utet a városi ispotályba köllött vinni.

A karlócai pátriárka választó kongresszus minden valószínűség szerint eredmény nélkül végződik. A szerb radikálisok jelöltjéről, Zmejancovics püspökről kiderült most, hogy megválasztása, illetőleg megerősítése érdekében a kormány tagjainál házalt. Felkereste Wekerle miniszterelnököt, azután elutazott Karlsbadba Kossuth Ferenchez, azonban sehol sem kapott kedvező választ. Ezért nem tudnak megegyezésre jutni maguk között a szerb radikálisok és ez a következménye annak, hogy a kongresszus feloszlással végződik.

A kereskedelemügyi minisztériumban — mint értesülünk — most dolgoznak a vasuti baleset biztosításról szóló törvényjavaslaton, melyet a kormány az őszi ülészak derekán akar beterveztetni. Az utolsó hetek vasuti katasztrófái érthető módon megokolták teszik a javaslat benyújtását.

Egyház és iskola.

A tépei egyház ünnepe.

(Saját tudósítónktól.) A tépei református egyház most ujtitatja százados régi templomát és tornyát ritka áldozatkészéssel. A torony jelvényeinek, a gombnak, vitorlának és csillagnak a föltétele vasárnap történt meg.

Delelőtt istentis teletet tartottak a fiúiskolában, mely után harangzugás és mozsárügyük lövései jelezték a szép ünnepély kezdetét. A templom előtti tágas térségei színgy betől ötte a község apraja-nagyja, az egyházmegye képviselőiben megjelent Fráter Barna egyházmegyei gondnok, főszolgabíró, Biky Károly szatmári esperes, Racsok János földbíró, dr. Buday József derecskei ügyvéd és a szomszéd községekből is rendkívül sokan.

A gyülekezet és a daleylet éneke után Nagy Marton lelkész mondott nagyhatású beszédet és imát, utána Kerekgyártó László kántorantó messze csengő, érces hangon felolvasta a gomba elhelyezendő emlékiratot egész terjedelmében. Ekkor az említett jelenvényeket feldiszipítették a hívek az általuk hozott és ajándékozott szalagokkal és kendőkkel s a lelkész megáldó szavai után fehérruhás leányok serege csigán húzta fel rendezetési helyére.

A föllállítás után Veress Károly nagyszalontai építési vállalkozó a gomb mellett állva mondott hatásos beszédet, éltetvén s őrítvén poharat a hazára, királyra, a tépei egyház és község vezetőire és minden egyes tagjára.

Végül a tépei dalárda elénekelt a szózatot s a gyülekezeti közönnel véget ért a minden részletében megható s feledhetetlen ünnepély.

Délben a leányiskola tantermében 70 teritékü közebed volt sok jó enni és innivalóval, sok jó felköszöntővel, délután pedig ugyancsak ott, az udvaron táncmulatság a fiatalok részére, mely a késő esteli órákig eltartott.

Bizottsági ülés a ref. egyháznál

A debreceni ref. egyház gazdasági bizottsága 1908 év július hó 30-án d. u. 4 órakor az egyház tanácstermében tartandó ülést tart. Tárgyak: folyó ügyek és jelentés az 1907. évi pénztári számadás megvizsgálásáról.

Vasutasok ünnepe.

A debreceni vasutas „Otthon“ felavatása.

Régi törekvése már az egész ország vasutaságának, hogy társadalmi egyesületeket alakítsanak. Az egyesületek azután méltóképen képviselik a vasutasok érdekeit társadalmi téren is. Nem is szükséges bővebben fejtegetni az egyesülés nagy fontosságát. Az „Otthonnak“ hivatása a kollegiális fejlesztésen kívül főleg az hogy módot nyújtson a vasutasok szegényebb részeinek is arra, hogy fáradságos napi munkája után a nemesebb testi és lelki szórakozások előnyeit élvezhesse.

Az orsz. vasutas szövetség jól átlátta a társadalmi egyesítés fontosságát és ennek a kérésére munkába lépett. Az ország legkülönbözőbb helyein egymásután jöttek létre a vasutas „Otthonok“.

A debreceni derék vasutasoknak is már rég óhajtott vágya egy ilyen „Otthon“ létesítése. Természetes, hogy a kezdet munkája nehéz volt, sok és nagy akadályba ütközött először a nemes cél megvalósítása. Végre azonban győzött a buzgalom, a nemes cél iránti lelkesedés és létrejött a debreceni vasutas „Otthon“.

Szent-Anna-utcán emelkedik az „Otthon“ pompás épülete. Egymást érik benne a pazarul berendezett legmodernebbül felszerelt olvasó-, társalgó-, és játéktermek. Az „Otthon“ már is átadták nemes rendezetetésének, az ünnepélyes felavatás azonban augusztus másodikán lesz.

Az avató ünnepségeken részt fog venni az egész ország vasutaságának képviselői, a vasutasok budapesti előkelőségei, valamint a kormány kiküldöttei. A díszes ünnepség fényes fogadtatással veszi kezdetét. Az állomáson Uhlarik üzletvezető üdvözli a magasvendégeket, a városi előkelőségeinek jelenlétében.

A nagyszabású felavatási ünnepély után fényes bankettet rendeznek ötszáz terítéssel a Bikában.

Az ünnepségek egész sorát Erdős Frigyes előadó, az orsz. vasutaszövetség ügyvezető agitációs titkára vezeti. Részt vesznek azonkívül benne a vasutasok helyi előkelőségei: Uhlarik üzletvezető, Bacsinzky helyettes, valamint Gál Béla elnök és Pál Gusztáv pénztáros az „Otthon“ tisztikara.

Az ünnepély iránt az egész ország vasutasai között nagy az érdeklődés, amelyre az ország minden részéből érkeznek a kiküldött képviselők.

Rákosi Viktor, mint vasutas.

Kaland a debreceni állomáson.

Rákosi Viktorról, aki súlyos betegségéből a magyar közönség igaz öröme már fölépült, irnak nekünk a fővárosból vidam históriát, melyet a jeles író maga beszélt el Budapesten kedvelt társaságának. Az érdekes história Debrecenben játszódott le nemrég, amikor Rákosi Viktor városunkba érkezett. Rákosi úgy került ide, hogy kerületébe utazott Hajdunásásra s a vonatjának, mely éjszaka ért Debrecenbe, csak reggel hat órakor volt csatlakozása a vicinálisához.

Rákosi rettentő álmos volt és tudta, hogy ha ő most behajtat valamelyik vendégfogadóba, akkor biztosan elaluszsa a reggeli vonatot. Megszólított hát egy vasuti tisztet.

— Uram én Rákosi Viktor képviselő vagyok, — Hajdunásásra utazom, de addig aludni szeretnék. Adjon valami kis zugot az állomás-épületben, ahol álomra hajtsam fáradt fejemet.

Az ilyen beszéd még akkor is meghatotta volna a vasuti tisztet, ha ő lett volna a köszívü ember negyedik fia. Előzőkenyen szólott:

— Oh, nagyon szivesen, képviselő ur! Rendelkezésére bocsátom az inspekciós szobát. Ott kitűnő kanapé van és senki sem fogja háborgatni.

A kanapé tényleg kitűnő volt, bárha Rákosi Viktornak annyi ideje sem volt, hogy kitanulmányozza. Amint végig feküdt rajta, el is aludt nyomban.

Eppen javában aludt, amikor valaki nagy erővel kezdte rázni a vállát és szaporán szólogatott hozzá:

— Tekintetes ur! Tekintetes ur! Rákosi Viktor riadtan ugrott föl és félálomban kérdezte.

— No mi az? Mi baj?

— Semmi baj nincs, kérem alássan csak azt akarnám megkérdezni, hogy mi történték a tizenegyzernegyszázharminchatos vaggonnal.

Sipilusz álmosan és idegesen felelte:

— Eh, hagyjon nekem békét! Tolják be a raktárba, punktum!

— Igenis, kérem alássan!

Az éjjeli látogató elcsoszogott, bárha odakint egy kicsit illetlen formában motyogta el, hogy amiért valakit vasutasnak teremtett a jó Isten, azért még nem volna muszáj úgy lármázni.

Rákosi Viktor ellenben nem gondolt semmire, hanem aludt tovább egész reggelig. Akkor aztán beszállt a vicinálisba és az ablakon kikönyökölve nézdegélte az állomás épületet. Egy öreg vasuti tiszt állott a Perron közepén és kivörösödött arccal kiabált:

— Hogy a mennydörgős mennykő csapjon az egész személyzetbe! Hova tetik a tizenegyzernéyszázharminchatost?

Rákosi Viktor ugy érezte e pillanatban, mintha az előbb aposztrofált mennydörgős mennykő éppen őt legyintette volna meg. Ijedten húzódott vissza a fülkébe, de még ide is behallatszott a kiabálás.

— Hallatlan! Egy vaggont elloptak a Perronról! Ilyen szőgyen!

Csak amikor már megindult a vonat, akkor merre újra kidugni a fejét a vasuti ablakon és félénken szólott az öreg vasuti tisztnek:

— Bácsi, bácsi! Nézzen be csak a rak-tárba... Maga nevetni fog!

Az élet hajótöröttjei.

Két öngyilkosság egy napon.

Ok: nyomor, betegség.

(Saját tudósítónktól.) Hosszu szünet után tegnap a rendőrség szomorú krónikájába egyszerre két öngyilkosság került. Az élet két hajótöröttje választott véletlenül egyforma halálnemet: felakasztották magukat. Nyomor és szenvedés vérrel váltott kétségbeesése készítette el velük az önbíró, kényszerítette őket az öngyilkosságra.

Az egyik egy szerencsétlen szegény asszony. Beteg, súlyos beteg volt. Elkeseredésében öngyilkossággal segített baján, felakasztotta magát.

A másik a nyomor halottja. Egy szabósegéd elvesztette munkabírását és ezért öngyilkos lett.

Édes anyám! Édes anyám!

A Nyil-utca 107. szám alatt lakik Csonka József csizmadiamester. Boldog családi életet élt addig, amíg felesége el nem betegedett. Az utóbbi időben az asszonyt valami súlyos kór gyötörte, amely ellen hiába keresett védekezést. Férje vigyázott reá, mert az asszony szavaiból kivette, hogy öngyilkosságra szánta el magát.

Tegnap reggel Csonka József elment a piacra bevásárlásokat végezni. Otthon hagyta feleségét és gyermekeit. Csonkáné, ahogy férje eltávozott hazulról, kiküldte kis gyermekeit a szobából, bezárta az ajtót és egy zsineggel a szoba ajtajának sarkára felakasztotta magát.

Gyermekei egy negyed óráig kint játszadoztak az udvaron, aztán édes anyjukhoz akartak menni. Hiába kopogtattak, hiába kérték sirva édes anyjukat, hogy nyissa ki az ajtót, nem volt válasz.

Végre a szomszédok jöttek s feltörték az ajtót. Amikor az ajtót feltörték, akkor szakadt el a zsineg és bukott le a földre Csonkáné. Megkísérelték életre kelteni, de már nem lehetett. A szerencsétlen asszony halott volt.

Öngyilkos szabósegéd.

A másik öngyilkosság a Széchenyi-utca 50. szám alatti házban történt, hol Haselmayer Lajos szabósegéd felakasztotta magát.

Az öngyilkos szabósegéd ötvenöt éves volt. Legutóbb Varga és Vass férfiszabó cégnél volt alkalmazva, azonban néhány hónappal ezelőtt jobb keze megbénult és munkaképtelen lett. Szerencsétlenségéhez később hozzájárult, hogy szembaj vette elő, úgy, hogy Haselmayer Lipót teljes nyomorba jutott. A betegségétől is megszűnt a segély, keresete pedig éppenséggel nem volt, ami megörlelte agyában a halál gondolatát.

Tegnap reggel aztán végre is hajtott

sötét tervét. A szobájában az ajtó felé szeget vert, amellyel vastag madzaggal felakasztotta magát. Hat órákor vették észre, de már ekkor halott volt. Valószínűleg 4 és 5 óra között követte el öngyilkosságát.

Az öngyilkosságról értesítették a rendőrséget, amely Haselmayer Lipót holttestét a kórházba szállította.

Komjáthy és a debreceni színház.

Már Komjáthy is nyilatkozik.

Tiltakozik a direktor-jelöltség ellen.

(Saját tudósítónktól.) A debreceni színház körül a legutóbbi időben keletkezett zavarok felkeltették a képtelennél képtelenebb híreket és kombinál, tervez mindenki, aki csak valamelyes vonatkozásban áll a művészettel, avagy a művészet pártolással. Ilyenformán kelt szárnyra az a híresztelés is, — dacára a legtöbb komoly alappal bíró Zilahy—Letzter kombinációinak, illetve társvizsognak — hogy Komjáthy János, jelenleg kassai színházvezető már ősszel lejön Debrecenbe kireperálni az itteni művészetet ejtett osorbát.

Ez a híresztelés eljutott Kassára is és ott érthető recenzust keltett, miután Komjáthy Debrecenbe jövele egyenlő lenne kassai szerződésszegésével. Ezt bőven kommentálták a kassai lapok is, mire Komjáthy a következő nyilatkozatot tette:

„Ha primadonna volnék, örülnöm kellene a velem foglalkozó közleményeknek, mert az olyan reklám, melyet a primadonna gondolkodás vágya öhajt. Mivel azonban csak egyszerű magyar ember — néha-néha színházvezető — vagyok, fájdalommal tölt el, hogy hiába töltöttem el Kassán 6 esztendő.

Hiába töltöttem, mert azok az újságírók, kiknek elég alkalmuk volt megismereni, kik az én bohém világomhoz tartoznak, még mindig képesek feltenni rólam bármily kétes forrásból eredő, bármily lehetetlennek látszó, helytelen cselekedetet.

Nem baj. Azok, akik eléggé ismernek, másképp gondolkoznak felőlem. — A debreceni színház, dacára a mindennapi telt háznak, dacára a horribilis városi támogatásnak, válságokkal küzd s ilyen körülmények között itt-amott megnyilatkozik az a vágy: hátha megint visszatérhetne az a minden téren való megelégedés és szép színházi élet, — amelyben Komjáthy direktorsága hozzászoktatott bennünket.

Ez a körülmény tesz engem állandó debreceni direktor-jelöltté, ez az ijjesztő mummus a debreceni direktorok előtt, amelyben nekem semmi aktív részem sincs.

A közlemények ténybeli részére még csak ennyit: Velencéből, ahol debreceni híreket nem olvashattam, mentem Debrecenbe anyagi dolgom miatt s mihelyt értesültem a debreceni színházi dolgokról — pakkoltam és utaztam Brassóba, barátaim neheztelését vonva magamra hirtelen elutazásomért.

Zilahy Gyula akkor már Gödöllőn nyaralt, tehát nemcsak hogy nem tárgyalhattunk, de nem is találkoztunk.

Ebből látható, hogy Komjáthy János megelégszik az állandó „debreceni direktor-jelölt”-i címmel és jelleggel s nem vágyik a debreceni színház aktív igazgatására, amiből önként következik, hogy a nevével kapcsolatba hozott hírek a legesekeiyebb mértékben sem felelnek meg a valóságnak.

Horváth Kálmán abbáziai kabaréja.

Nem szabad magyarul énekelni.

Debreceni művészek és az osztrák cenzura.

Az abbáziai furdőleletnek mindig meg van a maga szenzációja. A legújabb szenzáció központjában Horváth Kálmán, a debreceni színház kitűnő tagja áll, akinek az edesen zengő, de abban a kis osztrák tengerparti fészkekben idegenül hangzó magyar dal miatt ugyancsak meggyült a baja a német hatósággal, mely rajta ki akarta tölteni magyargyűlöletét, de persze sikertelenül. És a jeles magyar művész a következő vonaton már el is hagyta azt a fészket, hol még dalolni sem lehet magyarul és egyenesen Debrecenben termelt lelkében izzó osztrágyűlölettel és azzal a jelszóval, hogy mindenütt jó, de legjobb a magyar földön.

A nevezetes abbáziai szenzáció pedig úgy történt, hogy az Abbáziában időző magyar furdővendégek megunták már a sok idegen szót, a sok naiv szórakozást és megkérnyékezték Horváth Kálmánt, aki ott nyaral feleségével, a szép Bárdos Mariekával, hogy rendezzen valami cabaretet, vagy mi a csodát. A művészpár nem vonakodott s a furdőigazgatóság is megadta az engedélyt:

— Hogyne, nagyon szívesen — jelentette ki valamelyik főszentség — azonban kikötjük, hogy a közönséget csak német nyelvű plakáton szabad értesíteni.

— Miért? — kérdezte nagy szemeket meresztve a színész. — Hisz itt a vendégek kileneven százaléka magyar.

— Azért — volt a világos felelet.

Következett az apelláta. Horvát kirobogott Voloskára, hogy a hatóságtól kérjen engedélyt. — A becirkshauptmann: báró Schmiedt-Zabierov, nyájasan mosolygott:

— Kérem, a legnagyobb örömmel. Tessék csak játszani. Persze a plakátnak német és magyar nyelven szabad csak megjelennie. A magyar szövegben tessék bátran nyomtatni, hogy a magyar furdővendégek kívánságára, a német szövegben azonban: „Auf allgemeines Verlangen“.

— Jól van, — mondotta a művész — ebben megállapodhatunk. Köszönöm.

— Hohó, pardon, — mosolygott még mindig a becirker — hát a műsor? Hol a műsora? Azt német fordításban mutassa be. Tisztik tudni, nálunk cenzura van.

Horváth Kálmán nekifohászodott és átizzadta németre a repertoárját. Első szám a híres Fráter-nóta:

...A csaplárné meg nagyot néz

Hogy még egyszer hallja:

Száz szál gyertyát, száz itce bort

Ide az asztalra...

Azután az ismeretes orfeum-kuplé: Policerek utazója. Továbbá Lavedan darabja: Az ágy. Ebből egy-két jelenet. A két granátos, a felséges Schmann-dal. És végül Kacsóh kuruc ábrándja: Rákózi megtérése. Ezzel volt a legnagyobb baj a fordításnál. Először is címét kellett megváltoztatni a cenzor számára, így: Tavaszi románc. Aztán a szöveggel kellett becsapni a németet. Végére elkészült a munka és a színész előterjesztette a műsört, amelyet legott cenzura alá fogtak. Egy óra múlva már ismeretes volt az eredmény:

— Azt a gyertyás dalt töröltük a műsorból, — mondta most már igen komoran a voloskai kisisten — abban politikai tendencia van. Itt nem politizálunk, kérem. Micsoda száz szál gyertya?...

— De, uram!

— Sajnálom, ezen nem lehet változtatni. A Policerek utazója, ez is gyanus. Csodálom, hogy az urak nem tudnak betelni az osztrák-gyűlöletükkel.

— Engedelmet kérek, hisz ez...

— Pardon, ez hivatalos határozat. Az ágyat tessék előttünk elpróbálni. Másképp nem játszhatják.

— Azt nem teszem. Inkább kihagyom a műsorból.

— Helyes, akkor ezt töröljük. A két granátos és a tavaszi románc ellen nincs kifogásunk.

Az abbáziai magyarok közt hamarosan elterjedt a hír s bosszankodtak is, nevettek is a főpolicáj cenzuráján. Este pedig, aki tehetett, elment a Bristol-pincéjébe, hogy meghallgassa az érdekes magyar előadást. A magyarok viharosan tüntettek és izgatottan várták a pièce de résistance-ot, a kuruc nótát, amelyet Horvát keresztül csempészett a cenzurán. Valóságos politikai demonstráció kerekedett, mikor felcsendült a dal:

Hazamba vágyom:

Duna, Tisza partja vár...

— Éljen a magyar! — harsogták az asztalok körül.

— Le a cenzurával! Halljuk a száz szál gyertyát!

Az izgatott hangulatban Horváth Kálmán a dobogó szélére lépett s kijelentette, hogy a hatóság betiltotta a magyar nótákat:

— A cenzor belekotnyeleskedett a műsorba. Sajnálom, többel nem szolgálhatok.

A közönség szép csöndben eloszlott és — másnap nem engedték a magyar színészt játszani.

A feldarabolt énekesnő

A trieszti borzalom.

Trieszt városát az a borzalmas gyilkosság tartja izgalomban, amelyet Födrem von Födrensberg volt katonatiszt követett el, aki meggyilkolta Lucie Febri sanzonett-énekesnőt s darabokra vágva holttestét, áldozatának fejét a tengerbe dobta. Ez a gyilkos módszer nem újdonság Triesztben. A magyarok visszamelekezhetnek még, hogy egy magyar születésű fiút, egy trieszti bank alkalmazottját, aki pénzeslevelet vitt a postára, hasonló módon gyilkolt meg egy trieszti benszülött s áldozatát darabokra vágva, lábában adta fel a vasuton. A tettest körülbelül tíz év előtt Budapesten akasztották fel.

Födrem von Födremberg, a gyilkos megvallotta bűnét és most a rendőrség lázasan kutat a gyilkos előélete után.

Kiderítette a nyomozat azt, hogy a gyilkos hat esztendő előtt egy titokzatos bűnyűnek volt központja Bécsben.

Újabb részletek.

A trieszti gyilkosság nagy felháborodást kelt az egész világban. Abban a csodás véletlenben, amellyel a rendőrség a tengerbe vett női fejét takaró kottapapiros nyomán megtalálta huszonnégy órán belül a gyilkost, a végzet újat látják Triesztben, ahol lázas izgalommal nyomoztak a rémes bűntett részletei után. Trieszti tudósítók a vizsgálat adatairól ma a következőket jelenti nekünk telefonon:

Fabry Lucy, a meggyilkolt sanzonett körülbelül harminc éves volt, özvegy és Milanóban született. Álladó lakhelye Tuniszban volt, ott nevelte 10 éves fiát is, akit egy ottani nevelőintézetbe adott be. Az addigi nyomozás eredményéről a rendőrség azt követezteti, hogy a gyilkos-ágot szombaton 11 és 12 óra közt hajtották végre.

Amikor a rendőrség emberei és a bíróság közegei Födrensbergnek, a gyilkos díjnoknak lakásán megjelentek, nem volt odahaza. Néhány perc múlva azonban megjelent és amikor felszólították, hogy nyissa ki az ajtót kijelentette, hogy a lakás kulcsát elvesztette.

Erre lakatost hívtak és feltörték a lakást. Födrensberg, amikor lakásában a feldarabolt holttest egyes részeit becsomagolva és elszállításra készen megtalálták, nagyon

közönyösen viselkedett és semmi izgatottságot sem árult el.

A rendőrség reggel négy óráig vallatta, de semmit sem tudott belőle kihozni. Födrensberg az egész hosszú vallatás alatt megmaradt amellett, hogy távol áll a bűnténytől és hogy a gyanút magáról elterelje, a meggyilkolt sanzonett egy másik udvarlójára hívta fel a figyelmet. A súlyos terhelt adatokkal szemben azonban a rendőrség Födrensberg állításainak nem ad hitelt.

A trieszti artisták tegnap az áldozat javára gyűjtést indítottak. Összesen 114 korona folyt be.

Hogy micsoda szerepet játszott a gyilkosságnál Cellich hivatalnok özvegye, akinek a villájában lakott tudvalevőleg Födrensberg és hogy történt a gyilkosság, arra a rendőrség még nem tudott világosságot deríteni. Cellichné a kihallgatás során beismerete ugyan, hogy viszonya volt Födrensberggel, de kijelentette, hogy a gyilkosságról nem tud semmit.

Az áldozat temetése.

Késő éjjel jelenti tudósítók telefonon: A szerencsétlen véget ért Fábri Lucit ma délután temették el az egész város közönségének osztatlan részvétele mellett.

Ugyancsak ma délután kísérték át a gyilkos Födrensberg kapitányt a rendőrségtől az ügyészhez. A temetőből visszatérő nép felismerte a gyilkost, sárral, kövekkel kezdte dobálni s szitkokat szórt feléje. A rövid idő alatt több száz főre szaporodott tömeg meg akarta a gyilkost linchelni s csupán a gyorsan kivonult rendőrség mentette meg ettől.

Elmeosztályról a halottasházba.

Keresztény, akit zsidó rítus szerint akartak eltemetni.

Felismerték az ebesi elgázoltat.

(Saját tudósítónktól.) Mint tegnap kiderült, egy döbbenetes tragédia véres finalját képezte az a borzalmas vasuti elgázolás, mely keddre virradó éjjel történt Ebes állomásán. Tegnap ugyanis felismerték az elgázolt fiatal embert Jánosi Sándor 26 éves máv. műhelybeli géplakatos személyében. Ki elmebeteg volt és ilyen állapotban lett a vasut áldozata.

A szerencsétlen fiatalember jó családból származik. Unokaöccse Péntáros István hajduszoboszlói városi főjegyzőnek, édesapja községi végrehajtó volt Szalárdon.

Jánosi Sándor hosszabb ideig a Máv. debreceni műhelytelepén dolgozott.

Igen szorgalmas munkás embernek bizonyult, de mintegy fél éve súlyos idegbajba esett, mely anyira súlyosbodott, hogy később már tébolya fajult és a szerencsétlent be kellett szállítani a kórházba, hol az elmeosztályon vették ápolás alá.

Mindez hat hónappal ezelőtt történt, de a rendszeres kezelés alatt a fiatalember állapota anyira javult, hogy hétfőn kibocsájtották a kórházból. — Jánosi ekkor egyenesen hazament Homokkeritbéli lakására, hol ruhát váltott és megebédelt. A házbelieknek azt mondta, hogy elmegy Szoboszlóra meglátogatni nagybátyját és azzal eltávozott.

Jánosi tragédiájában enyi a pozitív tudott dolog. Valószínű, hogy

a szerencsétlen, miután vonatra nem volt pénze, gyalog indult utnak Szoboszló felé. Utközben kitért rajta az örület és ilyen állapotban vagy a vonat elé vetette magát, vagy pedig a sineken való kóborlása közben ütötte el a vonat.

A szerencsétlen összeronesolt véres holttestét, mint megirtuk, a kórház halottas házában terítették ki agnoszkálás végett. — Itt ismerte föl a kórház, illetve az elmeosztály személyzete, különösképpen abból akörülményből, hogy a véres holttestemen kórházi ing volt, melyet a szerencsétlen távozása alkalmával vitt el magán.

A szomorú dologban érdekes részlet az, hogy a Jánosi Sándort, ki református vallású volt, zsidó rítus szerint akarták eltemetni. — Ugyanis az orvosi hullaszemle azt állapította meg megelőző nap este, hogy az akkor még ismeretlen halott izraelita vallású volt.

Erre reggel kiment a kórházba az izraelita hitközség kiküldöttje és már a temetés iránt is megette a szükséges intézkedéseket, mikor a kórház személyzete felismerte a halottat.

Jánosi Sándor haláláról most már értesítették hozzátartozóit. — A halottat ma fogják eltemetni, természetesen a református vallás szeritartása szerint.

Chewreux és Box-bőr

Amerikai cipők

párja

15 K. 20 K.

Kizárólag

Mandel Lipótnál.

Hirek.

— Gyümölcsexport és az üzletvezetőség. A máv debreceni üzletvezetőségénél az államvasutak igazgatóságának 3 kiküldöttje Uhlarik Béla üzletvezetővel és több magasrangú tisztviselővel tegnap délelőtt értekezletet tartott. Az értekezleten azt tárgyalták, hogy a meglévő vasuti kocikkal hogy lehet a nagyarányú gyümölcsexportot lebonyolítani.

— A miskolci országos sörpavár. A Borsodmegyei Gazdasági Egyesület, az OMGE, ugyanis, mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének Központja, a miskolci Kereskedelmi és Ipar-kamara és a Magyar Mezőgazdák Szövet-

kezetével karöltve Miskolcon országos sör-árpa vásárt rendez. A vásár 1908. évi augusztus hó 24-én, hétfőn a vármegyeháza nagyteremében fog megtartatni. A vásárra csak kicséplést készáru jelenthető be. Asztalokban, keresztekben lévő csépletlen árpa eladásra nem jelenthető be. A vásáron résztvenni óhajtó eladó árpájából legkésőbb augusztus 21-ig faj és minőség szerint mintául 5 kilogrammot tartozik a vásárbizottság címére Miskolc Széchenyi-u. 49. beküldeni. Ezen mennyiségen kívül az esetben, ha az eladással a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete bizatik meg, ugyanazon mintából a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének címére (Budapest, VI., Alkotmány-utca 31. szám) is 4 kilogrammot beküldeni.

— A munkásbiztosítópénztár felhívása a munkaadókhöz. — A munkásbiztosítópénztár az összes munkaadókat figyelmeztette, hogy a m. kir. állami munkásbiztosítási hivatalnak 2500-908 számú és az összes munkaadóknak meg is küldött rendeletéhez képest összes biztosításra kötelezett alkalmazottaikat (tanoncok, segédek, napszámosok, szolgálók stb) a pénztárunknál ingyen kapható új bejelentő lapokon újból jelentsek be. Az üzemi bejelentő lapokat 1908 július 15-ig tartoztak, a rendes bejelentő lapokat pedig 1908 július 31-ig tartoznak a munkaadók kiállítani és 400 koronáig terjedhető pénzbüntetés terhe alatt a pénztárhoz beszolgáltatni. Minthogy fenti rendelkezésnek nagyon sok munkaadó a mai napig nem tett eleget; ennél fogva a pénztár ismételt felhívja őket a bejelentések sürgős eszközésére, különben a kihágási feljelentéssel járó kellemetlen következményeket maguknak tulajdonítsák.

— Terjed az éhínség. A debreceni közkórházban, mint azt a tegnapi számunkban megírtuk, egy a Hadházi-ut mellett levő szemétdombról egy küteges tifuszban szenvedő cigányasszonyt szállítottak be, aki tegnap meg is halt a kórházban. A hatóság szigorú intézkedéseket tett. Azt a szemétdombot, ahol a beteg cigányasszonyt megtalálták, elégették s a környéken levő cigányokat hazaszorították Hajdúhadházra. Tegnap ezek között is kiütött a küteges tifusz megbetegedés. Eddig három cigány névszerint: Haluk József 12 éves, Kádár István 19 éves és Halud Adam 23 éves cigányok fekszenek küteges tifuszban a hajdúhadházi járványkórházban. Mindannyian a debreceni közkórházból ma délután elemelték Balogh Juliánával dolgoztak együtt. A hajdúhadházi előjáráság értesítette az alispáni hivatalt a veszedelmes megbetegedésekről. A hatóság a leghatározottabban intézkedéseket tette meg, hogy a borzasztó járvány tovaterjedését megakadályozza.

— Új vasut a szomszédban. Szatmárról írják: A szatmár-mátészalkai h. é. vasut műtanrendőri bejárását e hó 31-én tartják meg. Az új vasutat másnap átadják a forgalomnak.

— A szoboszlói katasztrófa áldozatainak sorsa. A hajdúszoboszlói vasuti katasztrófa két áldozata, akik közül egyiknek a legsúlyosabb sérülése volt, ma elhagyta a közkórházat, hogy otthon családja ápolja. Az egyik távozó Kovács Antal párisi szabász, a másik pedig Lavota Emilné egy mozdonyvezető felesége. Még hárman maradtak a hat áldozat közül a kórházban, amennyiben Péntek Gábor párisi szabó már az elmúlt héten elhagyta a kórházat, akit szintén a családja ápol. Czabán László és neje is elhagyja pár nap múlva a kórházat. Weinreb Mór szilágysomlyói kereskedő pedig, aki szintén súlyos sérüléseket szenvedett, e hét végén fog távozni a kórházból.

— Szerencsés operáció. Irtunk már arról, hogy Hauer Bertalanné, a Royal kávéház tulajdonosának felesége súlyos betegségbe esett, úgy, hogy azonnal fel kellett szállítani a fővárosba, mert az urnó baján csak igen kényes operáció segíthetett már. Hauer Bertalannén a Grünwald-féle szanatóriumban hajtották végre az operációt, mely tökéletesen sikerült. A nagybeteg urnó a műtét után könnyebben érezte magát.

— Automobilbaleset Debrecen közelében. Kedd délután egy hatalmas fehér automobil vágatott végig Debrecen utcáin. A sofőrön kívül egy ur és két hölgy ült az automobilban, amely Bernáth Zsigmond biharmegyei földbirtokos, volt darabont főispán tulajdona volt. Bernáth Zsigmond az esti órákban Debrecenből Nagyvárad felé indult. Berettyóújfaluiig szerencsésen el is ért, itt azonban katasztrófa történt az automobilal. A gép véletlenül neki ment egy telefon póznának s felfordult. Az automobilban ülő Bernáthnénak és leányának kisebb zúzódáson kívül más baja nem történt. Bernáth Zsigmond azonban súlyosan megsebesült. — Az automobil nagy nehézen rendbe hozta a sofőr s az utasok késő éjjel érkeztek meg Nagyváradra, ahol Bernáth Zsigmondot orvosi kezelés alá vették.

— A felvigyázó halála. Szomorú sors jutott osztályrészül Vida József Máv. pályafelvigyázónak. Másfél éve megőrült. Azóta folytonosan ápolják, míg végre a 67 éves ember, tegnap elmezavarában Vidatelepi házában meghalt. Halálát kiterjedt családja gyászolja.

— Football mérkőzés. A „33” football-club, mint a városszerző látható plakátok hirdetik, Vasárnap délután a nagyérdői sporttéren mérkőzni fog a DTE csapatával. A „33”-ok az utóbbi időben sűrűn fordultak meg vidéken s mindenütt a közönség osztatlan tetszését és szimpátiáját nyerték meg fair játékkal. Játékosok kiváló technikával rendelkeznek s maga a csapat mindig gyönyörű összjátékot produkál. A DTE csapata most szintén jó formában van, csak nemrégiben győzte le a nyíregyháziak csapatát s tekintve, hogy e mérkőzés óta a mai napig a legszorgalmasabb traininget folytatta, nem kis érdeklődéssel nézhetünk vasárnapi szereplésé elé. Ma még training-matchet tart a DTE II. csapata, mely alkalommal véglegesen megállapítják a vasárnap mérkőző csapat névsorát.

— Elsőrendű Cabaret az Angol királynőben. Szombat, vasárnap, hétfő és kedden, augusztus 1., 2., 3. és 4-én nagyszabású Cabaret estélyek lesznek az Angol királynő szálloda kertjében. Elsőrendű fővárosi művészek szerepelnek a műsoron, mindnyájan a Jarden de Paris, Modern színház és a Bonboniere kiváló tagjai. A művész társaságot Horvát Kálmán színházunk művésze hozza közzénk.

— A csendőrfegyvere. A debreceni csendőrkörület hadbírósa érdekes fegyverhasználati ügyben indított vizsgálatot. Nagybányán Lengyel János szekerész katona a nyílt utcán összeshöllalkozott Pásztor György ottani csendőrrel. Mindketten kardjukat előrántották és úgy a katona, mint a csendőr súlyosan megsebesült. A kerületből egy százados hadbíró ma ki fog utazni Nagybányára.

— A szegye emberi esemete fejlődése. Mindnyájan ismerjük azt a hasonlatot, mely a kis gyermeket a növényi esemeteivel hozza párhuzamba. Ezt a kerteszt óvja a hidegtől, melegtől, szélétől és vihartól, ápolja, öntözi, tisztogatja, gondoskodik termékeny talajról, hogy nőjön és fejlődjen. Az emberi esemete az anyai gond védi az ártalmaktól

és gondoskodik gyarapodásáról, szeretetének önzetlen melegével — éjjel és nappal. Ne feledje el az anya, hogy esemetéjének táplálására semmi sem jobb, célszerűbb és biztonságosabb, mint a régi, egyszerű és természetes Nestlé liszt, a hagyományos tejeskásának tökéletesített formája.

— Pisztolypárba az erdőn. Würzburger Miklós, a Forgalmi Bank pénztárnoka és Acs Sándor, a Hajdumegyei Népbank könyvelője összeszólközásból kifolyólag pisztolypárba vittak az erdőben. Sérülés nem történt.

— Rövid hírek. Mocsári Istvánné Egymalom-utca 3. szám alatti lakos ma délután összeesett az utcán. Első segélyben dr. Tüdős Kálmán tisztí főorvos részesítette. A mentők hazaszállították lakására. — A rendőrségen panaszt tett Fedornák Jánosné Geceze Endre napszámos ellen, aki tegnap este részeg állapotban minden alapos ok nélkül úgy megverte, hogy súlyos sérüléseket szenvedett. A rendőrség a verakodó ember ellen megindította az eljárást.

— Tegnapi halottak. A tegnapi nap folyamán a helybeli állami anyakönyvi hivatalba a következő haláleseteket jelentették be: Urmós Gizella ref. 6 hónapos, Vida József ref. 67 éves, Balogh Katalin ref. 6 hónapos, Balogh Julianna ref. 46 éves.

Finom sollingeni zsebkések, ollók, borotvák, borotváló készülékek és uti kellékek a legolcsóbban Mentze Henrik áruházában kaphatók, Kossuth-utca 4. szám.

A török alkotmányharc.

Berlin, július 29.

Egy párisi lap azt írta, hogy a szultán van der Goltz tábornokot újból Konstantinápolyba hívta abból a célból, hogy a török hadseregben reformokat vigyen keresztül. — Ezzel szemben itteni hivatalos körökben kijelentik, hogy Goltz tábornok ez állítólagos konstantinápolyi utazásáról semmit sem tudnak.

Berlin, július 29.

Konstantinápolyból sürgönyzik: A szultán az ifjú törökök kívánságának engedve második titkárát Izzet pasát megfosztotta állásától és Damaszkuszba száműzte.

Konstantinápoly, július 28.

Tegnap este francia és török szövegű röplő lapokat osztogattak, amelyekben az egység és haladás ottomán bizottságának konstantinápolyi fiókja közli, hogy a központi bizottságnak egy küldöttsége elindult Konstantinápolyba és ajánlotta az itteni fiókbizottságnak, amelynek minden eshetőségre kiterjedő utasítása van, hogy szüntesse meg a tanács ellenére még mindig tartó utcai tüntetéseket. Mindazonáltal éjjel ismét voltak tüntetések, népgyűlések, körmenetek és beszédek mondtak. Ugy a múlt éjjel, mint az utóbbi napokban a tüntetők kisebb kihágásokat követtek el, mint például azt, hogy a tömeg benyomult az egyik színházba.

A nagyerdő titka.

Rejtélyes holttest.

Felozlásnak indult hulla.

(Saját tudósítónktól.) A Nagyerdő árnyas lombkoronái sötét titkot rejtettek a kíváncsi szemek előtt hosszú ideig, míg végre tegnap a véletlen felderítette.

A gazdasági tanintézet három munkása ugyanis az intézet telepétől jó félóránnyira, bent az erdő sü-

rüjében borzalmas felfedezést tettek. Egy régi tölgyfa ágán egy oszlásnak indult emberi holttest csüngött felakasztva.

A hulla több méternyire rendkívüli büzt árasztott, úgy, hogy a munkások meg sem merték közelíteni, csak távolról szemlélték az eléjük tárult borzalmas képet.

A holttest hiányosan volt öltözve. Öltözéke azonban első pillantásra választékosnak látszott. Kockás nadrágot, fehér mellényt viselt. A hulla egyes részei fel voltak bomolva és ezek árasztották a rettenetes büzt.

A munkások érintetlenül hagyták a holttestet és visszafelé jövet jelentést tettek a csendőrségnek, mely megindította a rejtélyes holttestet kilétének felderítésére a nyomozást. Nyilvánvaló, hogy öngyilkosság forog fenn, amely még hetekkel ezelőtt történt.

Távirat és telefon.

A revali találkozás.

Reval, július 28. Fallières elnök két nagyértékű porcellánvázát nyújtott át a császárnénak. Pichon miniszter a cár arcképével ellátott gyémántos emalszivartartót kapott ajándékba. Isvolszi és Pichon külügyminiszterek ma több ízben hosszabban táncskoztak.

Öngyilkos bankhivatalnok.

Trieszt, július 29. Gyönyörű szép fiatal leány érkezett tegnap Triesztbe egy fiatal ember társaságában. Szerelmes pár voltak, de a férfi reggelre megszökött a szállóbeli lakásukról. A leány ezért mérget ivott és meghalt. — A vizsgálat megállapította, hogy az öngyilkost Pollák Ernesztinnek hívják, hogy egy qudapesti előkelő pénzintézet tisztviselője volt.

A karlócai kongresszus.

Karlóca, július 29. Helyes jelenetek folytak le a kongresszus mai napján. A kongresszus tagok egy része kifogásolta Günther királyi biztos beszédjének szerb fordítását, illetve a fordítás helyes voltát. Kifogásolták továbbá, hogy a királyi biztos magyarul mondta el beszédét. A vitaközvetítő izgatott hangon tárgyalás közepette hangzottak el: — disznóság! — rendre! rendre! felkiáltások szó lottak közbe, mire az elnök szünetet rendelt el. Szünet után a szerb fordítást kiigkajították s megállapították a kongresszus programját. Az első pont szerint a patriarkát augusztus hó elsején válassza meg a kongresszus.

Elsőrangú gyári cég

fiók-üzlet céljára nagyszabású legjobb forgalmu helyen levő üzlethelyiséget keres. Hajlandó kiváló cégtől üzlethelyiséget átvenni és esetleg az illetőt mint üzletvezetőt alkalmazni. Ajánlatok f. hó 31-ig „Üzlethelyiség 5301” jellegére BLOKNER J. hirdető irodájába Budapest, Sütő utca 6. sz. küldendők.

Csarnok.

Bosnyákország sarkánya.

A „Debreczen” eredeti regénye.

Irta: Tomić Eugén. 63

Zlatarevics leült Husszeim mellé s kezét fogva így szólt neki bizalmasan.

— Barátom, nem lenne helyes, ha elhallgatnám előtted az igazat.

— Hát szólj, — felelte röviden Husszeim.

— Gyónnom kell neked, hogy én eresztettem szabadon a vezirt.

— Te? — kérde ámulva Husszeim. — És mi vitt rá?

— Megbolondított egy pár fekete szem, — szólott őszintén az ifjú bég, azután elbeszélte, hogy lepte meg Zejnat. Hogy kérte őt a leány: szabadítaná meg őket a rabságból. Végül a bueszást is hiven elmondotta.

— Amilyen a munka, olyan a fizetség, barátom, — vélte Husszeim. Az oszmánleány szerelme esalóka, mint egy tündér álom. Az ember csakhamar a valóra ébred. A nyelvükön, meg a szívükben méreg van. Boldogtalan ne keress te más lányt, csak a te fajtádbelít. Amazok minket vadaknak tartanak és rá is szednek. De most nincsen ilyen mire időnk. Kardot kötöttél, harei ménre ültél, most hát udvarlásom járjon-e az eszed vagy a vitézi harcom? Vessd ki a fejedből azt a fehérnépet. Inkább arra gondoldj, nem-e rozsdásodik meg a kardod a hüvelyében.

Zlatarevics bég félrefordította biboros arcát. Négyszem között most úgy megszügyenítették, ahogy soha eddig életében.

— Emlékemben tartom a szavaidat, — felelte végül, fölkelvén a pamlagról. Csak arra kérlek, ne hidd, hogy elpulyásodtam.

Ki akart lépni a szobából, de e pereben lépett be egy poros hírnök Vidaics Ali pasával s meghajolván tiszteletteljesen, irást adott át Husszeimnek.

Husszeim olvasni kezdte a levelet, s szeméi szokatlan lángra gyultak. Elolvastván az irást, fölkel és Zlatarevicshez fordult e szavakkal:

— Lesz alkalmad nemsokára, hogy előbbi szavaid igazságát bebizonyítsd.

Ezzel kezével intett és a hírnök kiment a szobából.

— Bará aim, — folytatta Husszeim, — szövetségünk, Skodra pasa írja, hogy negyven ezer emberrel fölkel a szultán ellen. Kara Feizija is Bulgáriába indult már, a kerdszalik élén. Most minket hív föl, hogy keljünk utra és egyesüljünk vele.

— Mikor megyünk, testvér? — kérde Vidaics Ali pasa, megmarkolva szablyája markolatát.

— Holnap, én jobbik szárnyam, — válaszolt neki vigan Husszeim. — Az egész hadnak holnap Sarajevoba kell indulnia és onnan tovább hitünk és szabadságunk oltalmára, a szent háborúba.

Mind a hárman lementek most a sereg közé, hogy közhírré tegyék Skodra pasa üzenetét és a bosnyák sarkány parancsolatját, hogy holnap az egész had Sarajevoba megyen.

Leirhatatlan öröm töltö el a katonákat. Mind ujongott, üdvözlétül a varandó véres harcoknak, melyeket azért fognak vívni, hogy a büszke Bosnyákország megszabaduljon az oszmánlik igtól.

X.

Gyönyörű szép Sarajevó, a bosnyák föld székvárosa! Minden bosnyák szíve fennen dobog, ha nevét említi. Északról, délről, keletről magas hegyek koszoruja övezi: a Hum, a Mrkavina, Trebevics és a Borija, alattuk fennsik s ennek oldalán terjed a város, míg nyugatra a remek sarajevói sik és rajta a féhérlő Miljacka patak, — mint az ezüst lánc a zöld szőnyegen.

A Borija oldalán emelkedik a büszke erőd, hatalmas bástyafalaktól övezve, melyekből tizenkét óriási torony emelkedik ki, mint tizenkét fenyegető ujj.

(Folyt. köv.)

A cséplés kezdetén

ajánlok: gépolajzókat, tömitéseket,

I-ső rendű gépszijat,

buza-minőség-néző és egyéb mérlegeket, általában minden gépészeti cikket

Sesztina Lajos

vaskereskedése DEBRECZEN,
Piac-utca 23. szám alatt.

Árverési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város Tanácsa közhírré teszi, hogy a város tulajdonát képező Vajdalapos és a hozzá csatolt együtt 905 hold 1281 □ öl területű f. évi augusztus hó 11. napján d. e. 9 órakor a városház nagytérében nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adatni. Az árverési feltételek a számvevői hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt Debreczen sz. kir. város Tanácsának 1908 július 23-án tartott üléséből.

Városi Tanács.

14—16 éves

kifutó fiúk havi fizetésrel felvétetnek a kiadóhivatalban:
Arany János-utca 2-ik szám,
(Hungária kávéház).

Mütrágya!

Foszfor, légeny- és káli trágák!
Szárított fekál és szárított sertétrágya! **Elsőrendű szőlőtrágák** waggonszámra legjutányosabban megrendelhető.

Klár Andor

bank- és áruüzletében

Debreczen,

Miklós-utca 23. sz.

Ugyanott kőszén mész, waggonszámra 1—3 évre, kötésre vásárolható.

Bankosztály!

Törlesztéses, kötvény és váltókölesönöket folyósít.

Találmányok és fogalmak

Keresünk folyton jó és szabadalommal védhető találmányokat átvenni és értékesíteni azonnali magas készpénz fizetéssel vagy nyereségrészesedéssel az egész szabadalom tartósága alatt

Találmányok melyek még nem állnak hivatalos védelem alatt, általunk eszközöltetnek, illetve megkerestetnek.

Ugyszintén minden szabadalomjogos és szabadalomügyi ügyekben költségmentesen adunk felvilágosítást.

Ajánlatok intézendők: Patentanwälte Ingenieur Krug und Professor Aquilar Basel (Schweiz) Freistasse 32.

Szabadalmi hivatal találmányok és szabadalmak eszközzése és értékesítése az összes országokban.

A kérdések duplaportóval láthatók el.

Serravallo

Vasas Kina-bora.

A bécsi 1906. évi egészségügyi kiállításon államdíjat és aranyérmét nyert.

Erősítőszert gyöngéledők, vérszegények és lábzők részére. Étvágygerjesztő, idegerősítő, vérjavító szer. — Kiválóan jóízű.

Több mint 5000 orvosi elismerő nyilatkozata

Kapható:

J. Serravallo-nál

1229 Triesz-Barcola.

A gyógyszerárakban 1/2 lit. ü. 2 kor. 60 fill.
1 lit. ü. 4 kor. 80 fill.

A gazdaközönség figyelmét felhívom

Zsák és ponyva

kölcsönző intézetemre

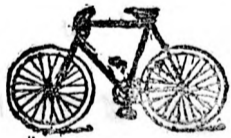
hol is e szakmába vágó összes áruk a legjutányosabb árakban beszerezhetők

Bergel Dániel

zsák- és ponyva intézete

Debreczen, Piac-utca 66. szám a.

Kerékpár, varrógép,
gramafon, villamos-

sági cikkek és mindennemű alkatrészek állandó raktára. Nagy választék lemez-ujdon-ságokban. Elvállalunk villamos felszereléseket, mindennemű mechanikai készülékek javítását, vas- és fémestergályozást, zománcolást, nickelezést és az összes e szakmába vágó munkákat szakszerűen és pontosan készítjük.

Geiler és Németh

Debreczen,
Hatvan-utca 8. szám.

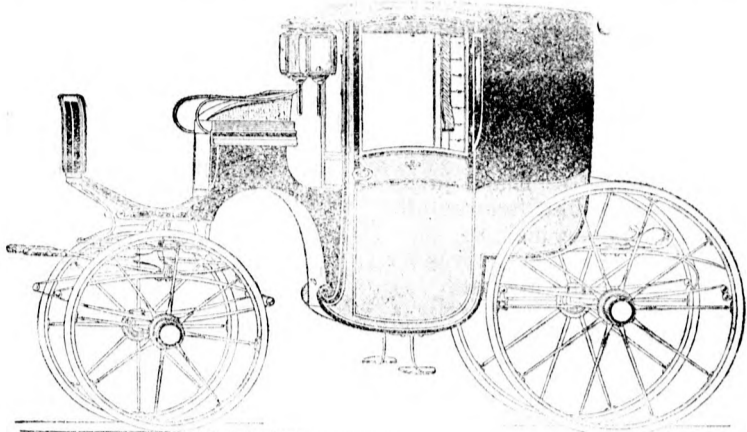
Zsákok,

vízmentes ponyvák, rostáló ponyvák, kölesön, valamint megvételre legelősből beszerezhetők. F O H N JÓZSEF Zsák- és ponyva üzletében Debreczen, Petőfi-tér 6. sz. (a nagyalomás közelében).

Fábián László

kocsigyártó

Debrecen, Hatvan-utca 61. szám alatt.

Raktáron tart mindennemű saját gyártmányu uri hintó és hajtó kocsikat. — Régi kocsikat ujakra becserél. Megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközöl. Javításokat elfogad.

Balatonfüred,

Gyógyhely és tengerfürdő Zalavármegyében.

Posta, távirtda és telefon helyben. Elsőrangú fürdőintézet. Fürdőidény május 31-től szept. végéig.

Tiszta, ózondus, enyhe, egyenletes tóparti levegő, égvényes, sós, szénsavas, vasas gyógyforrások; juhsavó-, tej- és szőlőkúra. — Szénsavas meleg pezsgőfürdők Schwartz rendszerére szerint. Masszázs. Szénsavas hidegfürdők. Gőzfürdő, zuhanyok, balaton-tavi hidegfürdők és uszodák. — Orvosi tekintélyek által igen ajánlva: szívbántalmak, vérszegénység, görvély, gümőkór, csúsz, köszvény, légző-szervek hurutos bántalmak, rekedtség, vérköpés, gyomor- és bélhurut, máj- és lép-verbőség, női bajok és idegbántalmakban. — Hegyek által védett gyönyörű fekvés, díszes és célszerű berendezésű gyógyterem, sétacsarnok, árnyékos sétányok, lombos park, fenyvesliget, térszene, naponként színelőadások, hetenként táncmulatság, élvezetes kirándulások, sétacsolnakázás. Elegáns lakások, csinos nyaralók. A szobák ára 80 fillértől 10 koronáig. Junius 16-ig és augusztus 21-től a szezon végéig a lakások 30%-kal olcsóbbak. Napi ellátás személyenként 4 koronától. Vasuti állomások: Siófok és Veszprém (Jutas) Siófokról gőzhajón 1 óra. Veszprémtől bérkocsin 1 1/2 óra. Vasuti szezonjegyek 33 1/2 %-os kedvezményrel, menettérti jegyek 3 napi érvényességgel féláron kaphatók. A fürdőintézet rendelő főorvosa: dr. Huray István, kir. tanácsos. — Lakásmegrendelések előleg beküldése mellett, Lingl Valérián fürdőigazgatóhoz intézendők Balatonfüreden. — A Balatonfüredi ásványviznek, mely mint étrendi víz is igen kedvelt, főraktárosa: Édeskuty L., udvari ásványvizszállító Budapesten. Prospektussal ingyen szolgál a fürdőigazgatóság.

BUZIÁSI PHÖNIX

ASVÁNYVIZ

Kitűnő hatásu vese- és hólyagbajoknál

Szénsavdus, kellemes, savanykás ízű, vasmentesített.

* RENDKIVÜL ÜDÍTŐ ASZTALI VIZ. *

Üdít, gyógyít. Orvosilag ajánlva.

Ivógyógmódra használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fűvényképződésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség:

Muschong buziai gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.

Debreceni főraktár Grünberger és Glück cégnél.

HIRDESSÜNK

DEBRECZEN

szociális politikai napilapban. — Kiadóhivatal: Arany János-utca 2.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Díja: 10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 fillér, vastagabb betűkkel szedett szó 6 fillér.

Levélbeli tudakozódásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges levélbélyeg bektöltetik.

Apró hirdetések előre fizetendők.

Ajánlat.

Kerékpár, mely alig használt olesón eladó. Finom „Styria“-gép, szabadon futóval, szép nagy kormányval. A gép megtekinthető délután 12-től fél 2-ig és este 6-tól 8-ig. Vendég-utca 17. szám alatt.

Szőlőtelepítők figyelmébe. Eladó jutányosan tizenkét hold körülkerített felforgatott föld Márkus Jenő szőlőtelepe mellett. Egy hold gyümölcsös, 800 öl szőlő, tanyával. Fekvése kitűnő. Cím a kiadóhivatalban.

A Debreceni Trágyagyár Trágya megrendeléseket már most elfogad. Képviselők kerestetnek Debreczen Sas-utca 3.

Kiadó lakások. Egyik: 2 szoba, előszoba két bejárattal, azonnalra. A másik: 1 szoba, konyha augusztus 1-re. Mindkét lakás tartozékokkal teljesen ellátva. Értekezhetni József kir. herceg-u. 47.

Hegedű órákat adok koronájával cím a kiadóba.

Darabos-utca 29. sz. alatt 3 szobás lakás augusztus 1-re kiadó, ugyanott 3 szoba butor és konyhaberendezés azonnal eladó.

Kiadó urilakás 4 szoba, előszoba stb. augusztus 1-től Darabos-u. 9.

Kézimunkák készítését a legegyszerűbbtől legdiszesebb kivitelig, distingvált ízléssel, nagyon mérsékelt díjazásért készítik. Cím megmondja a kiadóhivatal.

Kut prémnek való, valamint 3 drb 4 méter sukkos széles kifaragott száraz tölgyfa eladó Baros-utca 16. szám alatt.

Egy nőtény kanári 4 koronáért eladó. Honvéd-utca 29. sz. a.

Gazdasszonyi vagy házvezetőnői állást keres, esetleg vidékre is. Cím a kiadóhivatalba kéretik.

Elegáns megjelenésű fiatal ember könyvelői vagy hivatali állást keres; szíves megkeresést továbbít a kiadóhivatal „fiatal ember” jellegére.

Kereskedelmít végzett leány irodai foglalkozást keres. Cím a kiadóban.

Eladó ház a Burgondia-utca 3. számú. Értekezhetni ugyanott.

Utcai nagy lakás gázzal, vízvezetékekkel novemberre kiadó. Domb-u. 22.

Kiadó 4 szobás utcai lakás. Van szép udvar és jó víz. Nap-utca 5. szám.

Figyelem!

Figyelem!

Villamos villagítást, erőátvitelt, telefonok, villámhárítók, villamoscsengők berendezését, javítását, évi jókarban tartását úgy helyben, mint vidéken a legjutányosabban eszközöl

FÖLDVÁRI L.

debreceni első elektrotechnikai gyár villamos szerelési vállalat KOSSUTH-UTCA 1. szám. (Az udvarban). Villamos felszerelési cikkek, műszerek, kerékpárok és alkatrészei legolcsóbb bevásárlási forrása. — Képes árjegyzék ingyen. Telefon: 168. szám. Nálam megrendelt villamos villagítás és erőátvitelknél, csatlakozó vezetékét is rendezek be. Tanuló félévetik.

Eladó jutányosan Márkus Jenő szőlőtelepe mellett tizenkét köblös felforgatott föld, szőlőtelepítésre kitűnő. Benne 800 öl szőlő, egy hold gyümölcsös, tanyával. Cím a kiadóhivatalban.

Desiffa a legjobb lábizzadás ellen. Főraktár Riekl József Zelmos üzletében.

Német órákat kezdőknek, haladóknak, javító és magánvizsgálatra készülőknek nagyon jutányos árért ad, intelligens, képzett urleány. Címe a kiadóhivatalban.

2 szobás utcai lakás előszobával és tartozékaival kiadó Mester-u. 31.

Kiadó szoba. Csinosan butorozott külön bejárattal utcai szoba kiadó. Cím a kiadóban.

Kereslet.

Házat vennék. Nem nagyarányú esinos és modern építésű házat keresek. Ajánlatok a kiadóba kéretnek.

Varróleányok női ruha varrónőhöz felvételnek Zugó-u. 6. Fenyőné.

Egy lakatos tanuló fizetéssel felvétetik, Csillag-utca 25. szám alatt.

Tex-cipőgyárba faszeges munkások felvételnek. Csapó-u. 11.

Géplakatos és vasesztergályos tanulók felvételnek Ehrenreich Sámuelnél Széchenyi-utca 44. sz.

Bankegyesület

részvénytársaság

Debreczen, Piac-utca 72. szám alatt. Foglalkozik a banküzlet összes ágazataival.

Leszámítól váltókat, utalványokat, nyilt tételeket stb.

Törlesztéses vagy kamatozó kölcsönt nyújt bekebelezés mellett földbirtokokra és házakra.

Előleget ad értékpapírokra, árukra stb.

Átvész tőzsdei megbízásokat.

Elfogad betéteket könyvecskékre, folyó (ch-k) számlára, pénztárjegyekre es

Vállalkozik minden egyéb banküzlet kötésére.

Az Igazgatóság.

A bőr ápolása kötelesség az egészség érdekében s erre legalkalmasa szer a

MOLLITERGIN,

mely megőrzi a bőr (az arc- és kézbőrnek) üdeségét, hamvasságát, rózsaszínben játszó fehérségét. Megszünteti a kézörösséget. Az eldurvult, kirepedezett és szelkíjta arcot vagy kezét, a legrövidebb idő alatt fehérré s puhává tesz! Poudre alá is igen ajánlható! Hatása gyors és biztos! Mint bőrápoló szer páratlan! Teljesen fémmentes és ártalmatlan! Egy üveg MOLLITERGIN ára 1 K. Készítő helye s főraktára Mihalovits Jenő gyógyszerháza a „Kigyó”-hoz Debreczenben, Főpiac 31. sz. alatt, a Városházzal szemben.

Villamos-világítási és erőátviteli berendezések,

lakások, üzletek és egyéb helyiségek részére, legelőnyösebben és a legnagyobb szakértelemmel

a Ganz-féle Villamossági R. T. debreceni építészvezetősége

(Piac-utca 72. sz.) által készítettnek.

Szakyszerű felvilágosítással, tervezetekkel és költségvetéssel bárkinek díjtalanul szolgál. Villagítótetek, csillárok és szerelvények és választéka.

Telefon szám: 568. 1063

DONOGÁN és SOMOSSY

Debreczen,

*** Kistemplombazár. ***

Menyasszonyi kelengye, szőnyeg- és divatruház.

Fürdő köpenyek, Uszó ruhák, Gyapju és Pelüséh, utazó Plárdek

nagy raktára!!

Az

Ott Károly utóda

cég áruháza

Kossuth-utca 2. (városháza alatt)

feloszlik.

A raktáron levő

napernyők

darabja

35 krajcárért és feljebb lesznek elárusítva. 2

Elsőrangú!

fekete buzatermő földek és kaszálók,

Debreczentől egy órai távolságra, vasuti állomás közelében 6—12 50—100 holdas parcellákban eladók és azonnal átvehetők.

Rendkívül kedvező fizetési feltételek és kedvező árak, 80 százalék erejéig jó bankkölcsön. Értekezhetni lehet:

Klár Andor

bankirodájában

Debreczen, * Miklós-utca 23. szám a.